

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

I. Disputatur de Auctore & aetate Canonis Librorum Sacrorum. Varias opiniones proponuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

inconcinus Amosus: quemadmodum flatus uno ore emissus pro calamorum varietate varios sonos edit è fistula. Alioquin unus esset Scriptorum omnium sacrorum character, stilus unus, eadem oratio; quam tamen diversam esse observamus. Ergo afflatus ac inspirata ipsa res, Spiritus sancti sunt; sermo ac verba, sunt Prophetarum, sic tamen inspirante & incitante Spiritu sancto loquentium: quæ verba proinde ab aliis fumere, & in proprios usus convertere potuerunt. Atque ea non à Scriptoribus solum sacris, sed & ab Ethnicis nonnunquam mutuati sunt; uti fecit Paulus, cum Arati, & Epimenidis sententias ac verba protulit. Verba hæc fuisse Spiritus sancti nemo dixerit: ut à Paulo autem citarentur, Spiritus sancti instinctu factum est. At veterum Auctorum sacrorum verba à recentioribus Auctoribus sacris recitata, & ut primum ederentur à vetustioribus, & ut deinde à recentioribus citarentur, Spiritus sanctus auctoritate & impulsu suo perfecit: fuerunt nihilominus Prophetarum verba, sed movente & instigante Spiritu sancto prolata.

Act. 17. 28.
Tit. 1. 12.

DE CANONE LIBRORUM SACRORUM.

I. Disputatur de Auctore & ætate Canonis Librorum sacrorum. Varia opiniones proponuntur. II. Unicus ante Christum editus fuisse videtur Canon, ab Esdra compositus, & Synagoga magne auctoritate comprobatus. III. Disputatur de Synagoga magna. IV. Probatur nostra sententia veterum Scriptorum auctoritate; V. deinde argumentis. VI. Disputatur utrum inscriptiones libris Prophetarum præfixe, à Synagoga magna, an à Prophetis ipsis addite sint. VII. Nehemias & Judas Machabeus Canonem recognoverunt & confirmarunt; novum vero Ecclesia Christi edidit. VIII. Disputatur de Arca in qua reconditi fuisse feruntur Libri Canonici. IX. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. X. Secundum argumentum. XI. Tertium argumentum. XII. Quartum argumentum. XIII. Quintum argumentum.

Disputatur
de Auctore
& ætate Ca-
nonis Libro-
rum sacro-
rum. Varia
opinionis pro-
ponuntur.

Genebrard,
Chronol.

I. SUPERIORES omnes, quibus Librorum sacrorum *ἁγιόγραφα* probare conati sumus, disputationes, una de eorundem Canone disputatione continentur. Canonem dico, Librorum sacrorum collectionem ac catalogum, legitimo Synagoga, vel Ecclesie consensu determinatum ac comprobatum. Nam si Canonem Eudra temporibus conditum fuisse demonstravero, libros omnes in eum collatos Eudra vetustiores esse necesse est, quod ad præsens institutum est satis. Plurimum ergo refert hujus Canonis ætatem seruari, quod pro rei momento ac dignitate satis accurate à nemine factum adhuc reperio. De Canone enim differunt omnes, hosque vel illos libros *νεκρωσις*, vel *ἀναγώνιστος* fuisse affirmant, huncque vel illum Canonis conditorem fuisse aiunt; qui vero legitimis id argumentationibus probaverit, quod equidem sciam, nemo homo est. Nos huic quaestioni, cum utili per sese, tum ad propositum opus valde opportuna paucis satisfaciamus. Ac non una primum de eo sententia est. Plures quidem Canonis auctorem Esdram agnoscunt, eum qui Librorum sacrorum instaurator & reparator habitus est. Synodo magne adscribit Genebrardus, quam Quintam appellat, cuique Esdram interfuisse ait: at præter Esdrinam hunc Canonem, alios inducit duos, alterum ab Hierosolymitana Synodo Sexta conflatum, quam de sacris Codicibus ad Ptolemæum Philadelphum mittendis, & Septuaginta Interpretibus Græce eos reddituris coactam fuisse vult: in eum autem Canonem injectos esse docet Libros sacros, qui post Quintam Synodum prodierant, puta Tobie ac Judith; Ecclesiasticum item & Sapientiam, quos per utriusque Synodi intervallum editos censet. Tertium demum Canonem existimat fuisse conditum in Septima Synodo, quam coisse arbitratur ad probandos Phariseos, quorum duces Sammai & Hillel; damnandos vero Sadoc & Barjetos, Sadducæorum antesignanos. Hujus porro Synodi decreto scribit fuisse confirmatam librorum Tobie & Judith, aliorumque auctoritatem, qui in antecedente Synodo fuerant cooptati in Canonem; in eumque tum primum adscriptos libros Machabæorum. Serarius, alique literati viri geminum tantum Canonem admittunt, priorem Esdrinam, in Synodo magna confectam; recentiorem alteram, in quem dedicati fuerint Libri reliqui, quos prior non continebat. Dispu-

tator vero Theologo-Politicus pro more suo *ἱεροπολιτικός*, nullum sacrorum Librorum Canonem ante Machabæorum tempora concinnatum fuisse asseverat, cum ejus, qui Esdræ tribuitur, libri aliquot Machabaico ævo haudquaquam vetustiores sint.

II. His diligenter pensatis sententiis, verisimillimum mihi visum est, unicum editum fuisse Canonem, ab ea Synagoga, quæ Magna appellata est; cum in libris colligendis, digerendis, & adomandis primas partes ageret Esdras, vir patriæ antiquitatis, Ebraicorum rituum, sacrarumque literarum longe peritissimus: *ἱεροπολιτικός, ἢ νόμος ἱεροπολιτικός ἱεροπολιτικός*. Scriba, & legum sacrarum insignis magister, ut eum appellat Eusebius in Chronico; & ut Esdræ ipsius verbis utar, scriba velox in lege Moysi. Cum itaque doctrina, & præcorum Codicum usu ac tractatione æqualibus suis antecelleret, dubium non est quin Librorum sacrorum conquirendorum, excutiendorum, ac dijudicandorum provinciam ei demandaverit Synagoga Magna Judæorum; sed ita tamen ut ipse de rebus à se mature expensis ad illam referret, quæ eas demum supremo arbitrio determinaret ac componeret.

III. Sciendum quippe est captivitate Babylonica solutos Judæos, & patriis laboribus redonatos, cum de cultu Dei instaurando, & divinis ac humanis legibus restituendis cogitarent, viros gentis suæ sapientia & eruditione florentissimos diversis temporibus iis negotiis administrandis præfecisse; Zorobabelem in his, Mardocheum, Josiam Josedeciden, Aggæum quoque, Zachariam, & Malachiam. Prophetas istos ex hac serie expungunt alii, qui hunc cœtum, ut dixi, Sapientibus, non Prophetis, constituisse volunt. Unde & Danieli dignitatem Prophetæ detrahunt, ut cum inter Synagogæ Magnæ confessores collocent. Certe eum, & Ananiam, & Azariam, & Misaellem superioribus adjungit Maimonides in Jad Chazacah, sed contradicente Abrahamiele: & de Daniele quidem falsum esse supra nos ostendimus. Vocantur illi *ראשי הנהלה*. Principes captivitatis, & numero fuisse dicuntur centum ac viginti. Duodecim tantum ponit, ac nominatim etiam recenset Abrabaniel in Præfatione ad *נהלת אבות*. An ex 12 factum 120, proclivi sane lapsu? Cur autem Synagoga Magna *בנסת נהלה* dicatur à Judæis, discimus ex Tractatu Megilah, capite tertio, in Gemara: nempe quod majestatem in pristinum statum restituerit, non addito tantum ad reliquos Dei titulos titulo *נהלה*, in oratione quadam, ut ibidem habet Gemara, sed etiam quod totam Scripturam sacram curis suis reparaverit. Ejus initia ad Darium Hytaspiden probabiliter Rabbini referunt, cum nondum Babylone rediisset Esdras, ut quo tempore reficiebatur Templum, ejus quoque concelebrandi leges renovarentur. In eundem porro cœtum alii subinde ingenio præditi ac virtute sunt cooptati: velut Esdras, postquam Babylone reversus est. Quamobrem aliis porro, aliisque ascitis, & in decedentium locum junioribus suffectis, diuturna fuit hæc Synagoga, & per multos annos perseveravit. Nam & ex ea fuit Nehemias, qui ad Darii usque Codomanni & Alexandri tempora vitam prorogavit, & Simon cognomento Justus, qui Seleuci Nicanoris ævo summum Pontificatum tenuit, quemque postremum ex hoc consensu superfuisse narratur in Misna Thalmudica. Ad hanc sententiam plerique nobis præiverunt Rabbini, aliis licet dissentientibus, quibus placet, non post multas ætates, & continuatam plurimorum hominum seriem, sed intra unius tantum ævi angustias Synagogam Magnam deffloruisse. Quæquam eam proprie Synagogam Magnam dicendam esse fatemur, quæ circiter Artaxerxis *μακροχρόνος* tempora vixit.

IV. Eam autem quam proposui opinionem locupletibus primum auctoribus tueor. Constans est enim omnium fere consensus, crematos in Hierosolymitano excidio, & in deportatione Babylonica amissos, aut neglectos Codices sacros Esdræ Artaxerxis Longimani ævo recuperata libertate reparasse. Etsi de modo quo res acta est, non satis convenit; cum alii numine afflatum, sacrum id quod superest opus dictasse velint; prioribus libris penitus abolitis. Ita sensit Auctor libri quarti Esdræ, qui decimo quarto capite commentitiam rei gestæ historiam explicavit. Futilem hunc Scriptorem secutus est Clemens Alexandrinus Stromatum primo. Secutus est eum quoque Theodoretus Præfatione in Psalms. Apertissime vero omnium Basilius in Epistola ad Chilonem. Et in eandem sententiam viri quidam docti recentiores abierunt. Propius accedit ad verum Irenæus, cum ait corruptas Scripturas Esdræ restituisse. Patria habent Tertullianus & Hieronymus. Clarissime vero Chrysostomus Esdræ Deo instinctum Scripturæ sacræ reliquias digessisse, & in unum corpus composuisse significavit. Accuratius etiam Auctor Synopsæ, quæ Athanasio tribuitur, sacros Codices per Captivitatis diuturnitatem, & populi incuriam amissos Esdræ ait penes se servasse, & suo demum tempore protulisse, ac publici juris fecisse. Profecto Mosaica Lege in exilio Ebræos non caruisse inde patet, quod Esdras se Scribam velocem in lege Moysi appellat: patet & ex capite nono Danielis, ubi Mosis liber tanquam superites,

Trad. Theol. cap. 10.

Unicus ante Christum editus fuisse videtur Canon ab Esdræ cõpositus. & Synagoga magna auctoritate comprobatus. 1. Esdr. 7. 6.

Disputatur de Synagoga Magna.

Probatum non est sententia veterum Scripturam auctoritate;

Iren. lib. 5. cap. 25. Tertull. De habit. mil. cap. 3. Hieron. adv. Helv. cap. 1. Chryl. Hom. 8. in Ep. ad Ebr. 1. Esdr. 7. 6. Dan. 9. 11. 13.